

Landelijke Adviescommissie Plaatsing
Longstay Forensische Zorg
Ministerie van Veiligheid en Justitie

Jaarverslag 2014

Jaarverslag

2014

Landelijke Adviescommissie
Plaatsing Longstay Forensische Zorg

Inhoudsopgave

Inleiding	4
Hoofdstuk 1 Kerntaak	6
1.1 Inleiding	7
1.2 Aantal aanvragen	8
1.3 Nieuwe aanvragen	8
1.4 Verzoeken tot opheffing	9
1.5 Periodieke herbeoordelingen	9
1.6 Tussentijdse herbeoordelingen	10
1.7 Adviezen beveiligingsniveau	11
1.8 Beslissingen namens de minister	11
1.9 Evaluatie advisering	12
1.10 Doorlooptijden	12
Hoofdstuk 2 Overige activiteiten	14
2.1 Seminar 13 november 2014	15
2.2 Overleg ketenpartners	15
Hoofdstuk 3 Slotopmerkingen	16
Bijlage	18
Samenstelling Landelijke Adviescommissie Plaatsing Longstay Forensische Zorg	19

Inleiding

De Landelijke Adviescommissie Plaatsing Longstay Forensische Zorg (verder: LAP) toetst alle door de Forensisch Psychiatrische Centra ingediende aanvragen voor plaatsing, voortzetting of beëindiging van plaatsing van ter beschikking gestelden in een longstay voorziening. De LAP brengt hierover advies uit aan de minister van Veiligheid en Justitie.

De LAP heeft de volgende doelstelling:

‘De LAP stelt zich ten doel een onafhankelijke inhoudelijke toets van alle longstay plaatsingen te waarborgen en daarover een gedegen advies uit te brengen aan de minister. De advisering geschiedt op basis van het Beleidskader Longstay Forensische Zorg.’

Deze doelstelling is geformuleerd naar aanleiding van het Besluit van de Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie van 15 april 2012, houdende de instelling van de Landelijke Adviescommissie Plaatsing Longstay Forensische Zorg (verder: het Besluit).

De LAP bestaat uit zeven leden en een voorzitter, die allen met ingang van 10 mei 2012 voor een periode van drie jaar zijn benoemd door de minister. De LAP bestaat inclusief de voorzitter uit twee juristen, drie forensisch psychiaters en drie forensisch psychologen.

In artikel 11 van het Besluit is bepaald dat de voorzitter van het college elk jaar vóór 1 maart een jaarverslag uitbrengt naar aanleiding van de werkzaamheden van het voorafgaande jaar. In het voorliggende jaarverslag is informatie opgenomen over de aantallen en soorten adviezen die de LAP in 2014 heeft uitgebracht, waaronder een beknopte samenvatting van de belangrijkste overwegingen die aan deze adviezen ten grondslag hebben gelegen. Tevens worden de overige activiteiten van de LAP kort toegelicht.

Hoofdstuk 1

Kerntaak

1.1 Inleiding

De LAP heeft op grond van artikel 3 van het Besluit tot taak de minister van Veiligheid en Justitie te adviseren over de afdoening van aanvragen tot plaatsing of beëindiging van plaatsing van ter beschikking gestelden in een longstay voorziening. Tevens adviseert de LAP de minister elke drie jaar over de voortzetting van de plaatsing.

Bij een aanvraag tot longstay plaatsing beoordeelt de LAP of er nog mogelijkheden worden gezien voor voortzetting van een op verandering gerichte behandeling dan wel doorstroming naar een instelling binnen de GGZ. Indien deze mogelijkheden niet aanwezig worden geacht, dan adviseert de LAP tot longstay plaatsing.

Op grond van het Beleidskader Longstay Forensische Zorg beoordeelt de LAP vervolgens elke drie jaar of voortzetting van de longstay status nog gerechtvaardigd is. Door nieuwe medische ontwikkelingen en behandelmethoden of een wijziging in het behandelperspectief of ziekte-inzicht, kan terugplaatsing naar een reguliere behandelafdeling en op den duur resocialisatie mogelijk zijn.

Tevens onderzoekt de adviescommissie of de longstay status om een andere reden dient te worden beëindigd, in het bijzonder in verband met de mogelijkheid van plaatsing in een GGZ voorziening.

Deze toets vindt in beginsel plaats op grond van uitvoerig dossieronderzoek. Voorwaarde hierbij is dat er een recente (niet ouder dan één jaar) onafhankelijke multidisciplinaire rapportage beschikbaar is, waarvoor de rapporteurs de longstay-gestelde hebben bezocht. Zodra het dossier compleet is, legt afdeling Plaatsing van de Dienst Justitiële Inrichtingen (verder: DJI) de aanvraag voor advies voor aan de LAP.

Voorafgaand aan behandeling van de aanvraag binnen de LAP wordt de advocaat van de patiënt in staat gesteld om schriftelijk opmerkingen in te dienen en wordt de kliniek in de gelegenheid gesteld om te reageren op de bevindingen van de externe rapporteurs.

Overeenkomstig artikel 6 van het Besluit behandelt de LAP de aanvragen in subcommissies. De LAP is onderverdeeld in commissies die wisselen van samenstelling. In elke commissie zitten twee gedragsdeskundigen, te weten een psychiater en een psycholoog. De commissievergaderingen worden voorgezeten door één van de juristen en worden genoteerd door de secretaris van de commissie of diens plaatsvervanger. Tijdens de vergaderingen worden de adviezen vastgesteld.

Er vinden per maand gemiddeld een of twee commissievergaderingen plaats. Per commissievergadering worden in de regel maximaal vijf aanvragen behandeld. De commissievergaderingen vinden plaats op locatie, namelijk in de FPC's waar de longstay-gestelden verblijven. Een voorwaarde op grond van het Beleidskader Longstay Forensische Zorg is dat de beoordelaar (= de LAP) niet alleen het volledige dossier toetst, maar de patiënt ook heeft gezien. Alvorens de commissie de nieuwe aanvragen en periodieke herbeoordelingen derhalve bespreekt en van advies voorziet, worden de longstay-gestelden gezien om een zo volledig mogelijk beeld te krijgen. Dit betreft nadrukkelijk geen onderzoek van de patiënt zoals de kliniek en de externe rapporteurs verrichten, maar de betrokken patiënt wordt in de gelegenheid gesteld om te reageren op de adviezen van de kliniek en de rapporteurs. Na afloop van de vergadering worden de adviezen aan de minister opgesteld en verzonden naar afdeling Plaatsing van DJI, waar namens de minister een beslissing wordt genomen op de aanvraag.

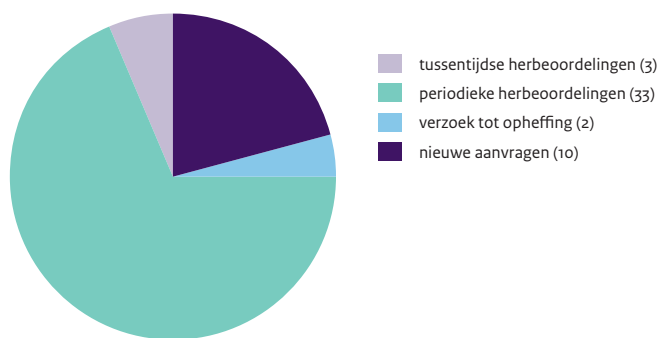
1.2 Aantal aanvragen

In de periode van 1 januari 2014 tot en met 31 december 2014 heeft de LAP in totaal 48 aanvragen behandeld.

Dit betrof:

- 10 nieuwe aanvragen tot longstay plaatsing
- 2 verzoeken tot opheffing
- 33 periodieke herbeoordelingen van de longstay plaatsing
- 3 tussentijdse herbeoordelingen van de longstay plaatsing

Aanvragen 2014

1.3 Nieuwe aanvragen

Ten aanzien van de tien nieuwe aanvragen tot longstay plaatsing heeft de LAP in vier zaken aan de minister geadviseerd om de aanvraag toe te wijzen (twee na aanhouding) en in zes zaken om de aanvraag af te wijzen.

De LAP heeft voorts in voornoemde periode advies uitgebracht ten aanzien van twee nieuwe aanvragen tot longstay plaatsing, die in 2013 waren aangehouden met het verzoek om aanvullende informatie. In één zaak heeft de LAP geadviseerd om de aanvraag toe te wijzen en in één zaak om de aanvraag af te wijzen.

Advies LAP	Aantal
Toewijzen	5
Afwijzen	7
Totaal	12

Ten aanzien van nieuwe aanvragen tot longstay plaatsing dient de LAP de vraag te beantwoorden of de eindverantwoordelijke behandelaar naar geldend psychiatrisch inzicht in alle redelijkheid tot de vaststelling heeft kunnen komen dat een voortzetting van op verandering gerichte behandeling thans niet langer zinvol is dan wel doorstroming naar een instelling binnen de GGZ of soortgelijke instelling niet mogelijk is zodat moet worden overgegaan tot op stabiliteit en op kwaliteit van leven gerichte zorg in het kader van de terbeschikkingstelling met last tot verpleging.

De redenen voor de zeven adviezen tot afwijzing van de aanvragen voor longstay plaatsing in voornoemde zaken waren gelegen in het volgende:

- In twee zaken zag de adviescommissie ruimte voor een op risicomanagement gebaseerde benadering met een redelijk perspectief op uitstroom uit de tbs.
- In drie zaken heeft de adviescommissie zich aangesloten bij de externe rapporteurs die zich gemotiveerd hebben uitgesproken over het feit dat er nog behandelmogelijkheden voor de betrokken patiënt worden gezien.
- In één zaak achtte de adviescommissie plaatsing op een longstay afdeling in de tbs gelet op het risicoprofiel van betrokkene niet aangewezen. Naar het oordeel van de commissie diende de kliniek de mogelijkheden om betrokkene langdurig binnen een longcare voorziening te laten verblijven te onderzoeken.
- In een zaak was de adviescommissie, onder verwijzing naar het aanvullende onderzoek dat is verricht door het Pieter Baan Centrum en de overwegingen van de externe deskundigen, van oordeel dat zowel wat betreft de diagnostiek als wat betreft de bejegening, begeleiding en behandeling nog niet alle mogelijkheden zijn onderzocht.

1.4 Verzoeken tot opheffing

Ten aanzien van de twee verzoeken tot opheffing van de longstay plaatsing heeft de LAP geadviseerd om de aanvraag toe te wijzen.

Advies LAP	Aantal
Toewijzen	2
Totaal	2

1.5 Periodieke herbeoordelingen

Op grond van het Beleidskader Longstay Forensische Zorg 2009 dient door middel van een periodieke toets driejaarlijks door de LAP te worden beoordeeld of voortzetting van de longstay status nog gerechtvaardigd is.

Ten aanzien van de drieëndertig periodieke herbeoordelingen heeft de LAP in zeventwintig zaken aan de minister geadviseerd om de longstay plaatsing voort te zetten (één na aanhouding). In drie zaken heeft de LAP geadviseerd tot opheffing (één na aanhouding) en drie zaken zijn aangehouden met het verzoek om aanvullende informatie, welke informatie op 31 december 2014 nog niet was ontvangen.

De LAP heeft voorts in voornoemde periode advies uitgebracht ten aanzien van twee herbeoordelingen, die in 2013 waren aangehouden met het verzoek om aanvullende informatie. In één zaak heeft de LAP geadviseerd tot voortzetting van de longstay status en in één zaak tot opheffing.

Advies LAP	Aantal
Voortzetten	28
Opheffing	4
Aanhouding (informatie op 31-12-2014 nog niet ontvangen)	3
Totaal	35

In de vier zaken waarin de LAP heeft geadviseerd om de longstay status op te heffen, kwam de LAP op grond van de volgende redenen tot haar oordeel:

- In een zaak zag de adviescommissie voldoende perspectief voor betrokkene voor verblijf in een inrichting buiten de lfpz en geen gronden om de longstay status nog langer te continueren. De Voorde is bereid gevonden om betrokkene op te nemen.
- In een zaak was naar het oordeel van de adviescommissie de tijd rijp voor uitvoering van het advies van het Pieter Baan Centrum om betrokkene geleidelijk te resocialiseren. Naar het oordeel van de commissie is de pathologie van betrokkene ook in een minder beveiligde omgeving met de nodige structuur en een strikt risicomanagement goed te managen, een en ander met het oog op een geleidelijk verlopend traject gericht op uitstroom naar een gestructureerd kader van begeleid wonen.
- In een zaak was betrokkene voorafgaand aan het advies van de adviescommissie reeds overgeplaatst naar een verpleeghuis. De commissie achtte het opmerkelijk dat de onafhankelijke rapporteurs begin november 2014 overplaatsing naar een verpleeghuis nog te riskant achtten en dat de kliniek een week later alsnog opheffing van de longstay status adviseerde gelet op een recente verslechtering van het toestandbeeld. Ondanks deze discrepantie kon de commissie zich, mede gelet op de reeds gerealiseerde overplaatsing naar Atlant, vinden in opheffing van de longstay status.
- In een zaak was volgens de commissie vanuit gedragsdeskundig oogpunt geen reden om het verblijf op de longstay voort te zetten. De vreemdelingenrechtelijke status van betrokkene valt buiten het beoordelingskader op grond van het toepasselijke beleidskader longstay. Gelet op het stabiele gedrag van betrokkene en de aanbeveling van de onafhankelijke rapporteurs om begeleide verloven in te zetten en zeer gecontroleerd toe te werken naar een plaatsing op een FPA, was de commissie van oordeel dat er kennelijk resocialisatieperspectieven voor betrokkene bestaan.

In twee van de vier zaken waarin de LAP heeft geadviseerd om de longstay status op te heffen, was dit contrair aan het advies van de kliniek om de longstay plaatsing te continueren. In één van de voormelde zaken was het advies van de LAP contrair aan zowel het advies van de kliniek als het advies van de externe rapporteurs.

De LAP heeft in vier zaken geadviseerd om de volgende herbeoordeling van de longstay plaatsing reeds na een jaar te laten plaatsvinden.

1.6 Tussentijdse herbeoordelingen

De LAP heeft in 2014 drie zaken behandeld, waarin bij de vorige periodieke herbeoordeling was geadviseerd om de volgende herbeoordeling van de longstay plaatsing reeds na een jaar te laten plaatsvinden.

In deze zaken had de LAP geadviseerd om, binnen het longstay kader, het afgelopen jaar aan te wenden om de mogelijkheden van behandeling of uitplaatsing te onderzoeken dan wel de betrokken patiënt hiervoor te motiveren en bij succesvol verloop te kijken of er perspectief ontstaat op behandeling of overplaatsing naar een andere voorziening.

In twee van voornoemde zaken heeft de LAP geadviseerd om de longstay plaatsing voort te zetten en in één zaak is de zaak aangehouden met het verzoek om aanvullende informatie, welke informatie op 31 december 2014 nog niet was ontvangen.

De LAP heeft voorts in voornoemde periode advies uitgebracht ten aanzien van één tussentijdse herbeoordeling, die in 2013 was aangehouden met het verzoek om aanvullende informatie. In deze zaak heeft de LAP geadviseerd tot voortzetting van de longstay status.

Advies LAP	Aantal
Voortzetten	3
Aanhouding (informatie op 31-12-2014 nog niet ontvangen)	1
Totaal	4

1.7 Adviezen beveiligingsniveau

Door een wijziging van artikel 12 van de Verlofregeling tbs dient in aanvulling op de vaststelling van eventuele blijvende delictgevaarlijkheid tevens het noodzakelijke individuele beveiligingsniveau van de tbs gestelde te worden vastgesteld. Met deze wijziging van de Verlofregeling is het vastgestelde beveiligingsniveau een criterium voor het indienen van een aanvraag tot het verlenen van een machtiging voor begeleid verlof geworden. De Forensische Psychiatrische Centra, de externe rapporteurs en de LAP dienen sinds 27 mei 2012 expliciet de minister te adviseren over het beveiligingsniveau van elke patiënt.

Doorgaans wordt het advies over het beveiligingsniveau opgenomen in het advies over een nieuwe aanvraag of een herbeoordeling van de longstay status. De kliniek kan echter ook tussentijds verzoeken om vaststelling of aanpassing van het beveiligingsniveau, indien zij een verlofaanvraag wensen in te dienen.

In de periode van 1 januari tot en met 31 december 2014 heeft de LAP zevenendertig adviezen inzake het beveiligingsniveau uitgebracht aan de minister. Dit betrof zevenentwintig adviezen in het kader van een periodieke herbeoordeling, vijf adviezen in het kader van een nieuwe aanvraag en vijf aparte beoordelingen van het beveiligingsniveau.

Hieronder een overzicht van het soort adviezen dat is uitgebracht:

Advies LAP	Aantal
Laag beveiligingsniveau	22
Matig beveiligingsniveau	7
Matig tot hoog beveiligingsniveau	2
Hoog beveiligingsniveau	6

1.8 Beslissingen namens de minister

Op grond van artikel 8, derde lid van het Besluit kan de minister in zijn beslissing gemotiveerd afwijken van het advies van de LAP.

In het jaarverslag over 2013 is aangegeven dat de LAP voorheen van afdeling Plaatsing van DJI altijd een afschrift van de beslissingen namens de minister ontving, maar dat deze procedure in november 2013 eenzijdig door DJI was stopgezet. Inmiddels is de terugkoppeling van de beslissingen door DJI sinds eind april 2014 weer hervat.

De LAP heeft over de periode van 1 januari tot en met 31 december 2014 één contraire beslissing namens de minister ontvangen. In deze zaak had de LAP reeds op 8 februari 2013 geadviseerd tot opheffing van de longstay status voor overplaatsing van de betrokken patiënt naar een verpleeghuis. Op 14 januari 2014 heeft afdeling Plaatsing van DJI namens de minister besloten tot voortzetting van de longstay status.

Hiervoor is als motivering opgenomen dat de kliniek niet achter een overplaatsing van betrokkene stond omdat delictgevaarlijkheid nog immer aanwezig was en de somatische toestand van dien aard was dat verpleging in een verpleeghuis nog niet noodzakelijk was in

dit stadium van de ziekte van Steinert. Afdeling Plaatsing heeft hierbij als overweging opgenomen dat, mocht de toestand van patiënt zodanig verslechteren dat de kliniek niet meer kan voldoen aan de somatische zorgvraag, dat er vanuit wordt gegaan dat de kliniek alsnog een overplaatsing van betrokkene in een verpleeghuis in overweging neemt.

Inmiddels is bekend geworden dat de longstay status van betrokkene alsnog in juni 2014 is opgeheven ten behoeve van plaatsing in verpleeghuis Atlant.

1.9 Evaluatie advisering

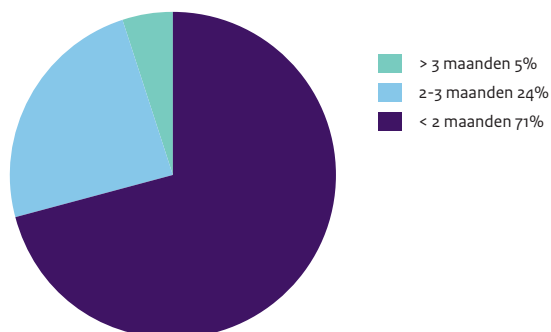
In het verslag van de interne evaluatie van de LAP van oktober 2013 is aangegeven dat het in het kader van zelfreflectie en lerend vermogen aanbeveling verdient dat de LAP periodiek de adviezen evalueert, om te zien of er zich bij de uitvoering knelpunten voordoen. Op dit moment is de LAP niet op de hoogte van het vervolg van het traject van de betreffende patiënten.

In overleg met de ketenpartners dient te worden gezien hoe de benodigde informatieverstrekking en monitoring van de besluitvorming het beste kan plaatsvinden. Er dient, in aansluiting op de afspraken die zijn gemaakt in het Manifest van Lunteren, voorkomen te worden dat procedures niet goed op elkaar aansluiten en er impasses ontstaan in de individuele trajecten. Dit vraagt om een zorgvuldige evaluatie van de advisering en een goede afstemming tussen de ketenpartners.

1.10 Doorlooptijden

De LAP streeft ernaar om binnen drie maanden na ontvangst van een aanvraag een advies te zenden aan de minister. Voor het vaststellen van de doorlooptijd geldt als begin de datum van binnenkomst van de aanvraag bij de LAP en als einde de datum waarop het advies aan de minister wordt verzonden. In de periode van 1 januari tot en met 31 december 2014 is 95% van de aanvragen binnen een termijn van drie maanden afgehandeld. 71% is zelfs binnen een periode van twee maanden afgehandeld. Hieronder staan de percentages in een schema weergegeven.

Doorlooptijden 2014

In de drie zaken waarin de termijn van drie maanden is overschreden, was sprake van bijzondere omstandigheden. In één zaak heeft de tbs-gestelde wegens ernstige gezondheidsklachten circa zes maanden in het ziekenhuis gelegen, waardoor hij niet door de LAP bezocht kon worden. In één zaak heeft de LAP enkele maanden moeten wachten op aanvullende informatie van de kliniek en in één zaak was de vertraging te wijten aan de vakantieperiode.

Hoofdstuk 2

Overige activiteiten

2.1 Seminar 13 november 2014

De LAP heeft op 13 november 2014 een seminar georganiseerd over uitstroom uit de longstay en de knelpunten die zich hierbij voordoen.

Een aantal sprekers heeft toegelicht welke vervolgvorzieningen aanwezig zijn in het land en welke soort voorzieningen, die van belang worden geacht voor een goede uitstroom, nog ontbreken. De sociale kaart met aanwezige voorzieningen is hierbij door het Plaatsingsloket gepresenteerd. De LAP heeft eveneens een presentatie gegeven over haar adviezen, waarbij met name aandacht is besteed aan de zaken waarin er tussen de diverse partijen geen overeenstemming bestaat over de mogelijkheden van uitstroom en daarmee opheffing van de longstay status. Er zijn tenslotte zes workshops georganiseerd met aansluitend een plenair debat met een terugkoppeling vanuit de workshops en discussie over de uitstroom uit de longstay.

Er hebben in totaal 143 personen aan het seminar deelgenomen. De deelnemers waren onder meer afkomstig uit de FPC's, de GGZ, de Dienst Justitiële Inrichtingen, het NIFP, de reclassering, de rechterlijke macht, het openbaar ministerie en de advocatuur.

De LAP kijkt terug op een geslaagd seminar en hoopt met het seminar een bijdrage te hebben geleverd aan de discussie over uitstroom uit de longstay en de knelpunten die zich hierbij voordoen.

2.2 Overleg ketenpartners

Er wordt continue geïnvesteerd in overleg met en het afstemmen van het werkproces met de afdeling Plaatsing van DJI en de FPC's. Voorts vindt er periodiek overleg plaats met de FPC's, de Directie Forensische Zorg, de afdeling Plaatsing en de Directie Sanctie- en Preventiebeleid over mogelijke knelpunten in beleid en procedures.

De LAP is met name bekend bij de FPC's met een longstay afdeling, maar alle FPC's kunnen met de LAP te maken krijgen als zij voor een patiënt een longstay aanvraag wensen in te dienen. De LAP hecht daarbij aan een goede samenwerking met alle ketenpartners. Om de bekendheid met het werk en de procedures van de LAP te vergroten, is besloten om in 2014 een bezoek te brengen aan de FPC's, die behoefte hebben aan een nadere toelichting door de LAP en een uitwisseling van ervaringen. In de rapportageperiode is een bezoek gebracht aan FPC De Kijvelanden, FPC De Oostvaarderskliniek, FPC Dr. S. van Mesdagkliniek en GGZ Drenthe. De bijeenkomsten werden over en weer als nuttig ervaren.

Voor zover het NIFP als ketenpartner kan worden beschouwd, wordt opgemerkt dat er naar wordt gestreefd de aandacht van de rapporteurs vooral te richten op die punten die van belang zijn voor de beantwoording van de vraag of longstay plaatsingen zouden moeten worden verlengd. Het is echter nog niet gelukt om dit in voldoende mate in een structureel kader onder te brengen.

Hoofdstuk 3

Slotopmerkingen

Een aantal ontwikkelingen is positief te waarderen. Nu de LAP weer wordt geïnformeerd over het vervolg dat aan haar adviezen wordt gegeven, krijgt zij in zoverre weer feedback. Daarmee is de basis hersteld om nader te bezien in welke vorm kan worden onderzocht hoe het de patiënten is vergaan na het uitbrengen van advies en de beslissing van het ministerie. Het is bijvoorbeeld voor de LAP van groot gewicht om te vernemen welke problemen in de praktijk optreden na adviezen tot opheffing van de longstay.

Het rapport van de Taskforce en het standpunt van de staatssecretaris bieden mogelijkheden die in het bijzonder voor de herbeoordeling van longstay plaatsingen van belang zijn.

In het overleg met de ketenpartners zijn nadere werkafspraken gemaakt die ten goede kunnen komen aan de kwaliteit van de besluitvorming rond longstay-plaatsingen. De LAP heeft met waardering kennis genomen van het voornemen tot aanpassing van het huidige beleidskader longstay in 2015 en het horen van de LAP voordat het aangepaste beleidskader wordt vastgesteld.

Bijlage

Samenstelling Landelijke Adviescommissie Plaatsing Longstay Forensische Zorg

Voorzitter:

Mr J.A.W. Lensing

Vice-voorzitter:

Mr J.I.M.W. Bartelds

Gedragdeskundigen:

Dr Th.A.M. Deenen

Drs B van Giessen

Drs A.J. de Groot

Drs H.W. Kuperus

Drs H.P. Onkenhout

Dr J.C Zwemstra

Secretaris:

Mr H.G. Leentvaar-Loohuis

Plaatsvervangend secretaris:

Mr A. Klerks

Mr K. Janse

Contactgegevens:

Telefoonnummer secretariaat: 0880-71 39 00

E-mailadres: LAP@avt.minjus.nl

Website: www.landelijkeadviescommissieplaatsing.nl

Colofon

Dit jaarplan is een uitgave van:

Landelijke Adviescommissie Plaatsing Longstay Forensische Zorg
Postbus 24019 | 3502 MA Utrecht
T 0880 71 39 00 | LAP@avt.minjus.nl
www.landelijkeadviescommissieplaatsing.nl

Februari 2014 | Publicatie-nr. 83040